

Nr 41**Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motioner om utvidgad ersättningsrätt enligt lagen om allmän försäkring.**

Socialförsäkringsutskottet har i ett sammanhang behandlat följande fyra motioner om utvidgad ersättningsrätt enligt lagen om allmän försäkring, nämligen

1) motionen 1971:61 av herrar Molin och Jonsson i Alingsås (båda fp) angående ersättningen enligt lagen om allmän försäkring för allmän hälsokontroll, i vilken hemställts "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till nästa års riksdag om sådan ändring av reglerna angående ersättning från försäkringskassa att ersättning normalt skall kunna utgå för viss del av kostnaden för allmän hälsokontroll";

2) motionen 1971:349 av fru Thunvall m. fl. (s) om ersättning enligt den allmänna försäkringen för anskaffande av p-piller, m. m., i vilken hemställts "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en sådan översyn av lagen om allmän försäkring som syftar till att medge dels att ersättning utgår från den allmänna försäkringen även för kostnader för läkarbesök i anslutning till utskrivning av recept på p-piller och dels en rabattering av sådana piller";

3) motionen 1971:719 av herr Olsson i Kil m. fl. (fp) om bidrag från den allmänna försäkringen för inköp av glasögon, i vilken hemställts "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag om bidrag inom den allmänna försäkringens ram till glasögon för i första hand barn t. o. m. grundskoleåldern och pensionärer"; samt

4) motionen 1971: 725 av fru Söder m. fl. (c) angående enhetliga läkarvårdskostnader, i vilken hemställts "att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av förutsättningarna för att i reformen om enhetliga läkarvårdskostnader införa åtgärder inom hälsovård och förebyggande sjukvård."

Yttranden över motionerna eller vissa av dem har på utskottets begäran avgivits av socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, Försäkringskassförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO).

Gällande bestämmelser m.m.

Genom lagen om allmän försäkring är sjukförsäkringen, frånsett den

hjälp som utgår till barnaföderskor, begränsad till att avse ersättning endast vid sjukdom. Enligt 2 kap. 2 § AFL utgår sålunda ersättning för läkarvård endast vid sjukdom, som enligt läkares utsago kräver sådan vård. Ersättningsberättigad sjukhusvård är enligt 4 § samma kapitel endast sådan vård, som på grund av sjukdom eller förlösning varit erforderlig. Beträffande sjukpenning gäller att sådan utgår endast vid sjukdom, som förorsakar nedsättning av arbetsförmågan med minst hälften. **Bestämmelserna medför att ersättning inte kan lämnas exempelvis för förebyggande hälsovård utom i fall som anges i det följande.**

Lagen innehåller ingen definition av begreppet sjukdom. Förarbetena till den tidigare lagen om allmän sjukförsäkring innehåller emellertid några vägledande uttalanden härom (SOU 1944:15, s. 162 f.). Dessa innebär i huvudsak följande. Som sjukdom kan betecknas varje onormalt kropps- eller själstillstånd, som inte sammanhänger med den normala livsprocessen. Vid bedömningen bör dock skälighetssynpunkter beaktas. Om en person, som söker läkare, har skäl att anta att han är sjuk, bör således ersättning kunna utgå även om läkaren inte kan konstatera någon sjukdom. Ersättning bör också utges vid vård, som föranleds av medfödda kroppsfel och genom vilken arbetsförmågan hos den vårdade kan höjas. Det uttalas vidare att i tvacksamma fall bör ersättning utgivas, då den lämnade vården enligt läkares utsago är att betrakta såsom sjukvård.

Från huvudregeln att sjukvårdsförmåner utgår endast vid sjukdom görs ett undantag i 2 kap. 7 § lagen om allmän försäkring. Här stadgas bl. a. att försäkringskassa kan med arbetsgivare, som anordnar läkarvård eller vidtager andra sjukvårdande åtgärder så att kassans utgifter för sjukvårdsersättning kan antagas minska, träffa överenskommelse om skäligen gottgörelse för arbetsgivarens kostnader. Genom en sådan överenskommelse kan försäkringskassan ersätta även hälsovårdande åtgärder. Till sådana åtgärder räknas undersökningar för erhållande av arbetsanställning, kontrollundersökningar, yrkeshygienisk verksamhet o. d. Enligt särskilda tillämpningsföreskrifter får kassan förbinda sig att gottgöra arbetsgivaren med högst hälften av hans nettokostnad för sjukvårdande åtgärder. Har arbetsgivaren vidtagit även hälsovårdande åtgärder får gottgörelsen bestämmas till högst hälften av de sammanlagda kostnaderna för sjuk- och hälsovård under förutsättning att minst hälften av kostnaderna kan antas belöpa på de sjukvårdande åtgärder. Överenskommelse skall för att bli gällande fastställas av riksförsäkringsverket.

I april 1971 utgjorde antalet överenskommelser av nyssnämnt slag 220. Det är att märka att överenskommelse i många fall träffats med en för ändamålet bildad sammanslutning av arbetsgivare, varför antalet arbetsgivare som omfattas av överenskommelser är betydligt högre än 220. Enligt en siffra för augusti 1970 berördes sammanlagt omkring 408 000 arbetstagare av nu ifrågakommande överenskommelser. Försäk-

ringskassornas utgifter i anledning av sådana överenskommelser uppgick under år 1970 till cirka 25 milj. kr.

Med sjukförsäkringen är *läkemedelsförmånerna* sammankopplade på det sättet att den som är berättigad till sjukvårdsförmåner enligt sjukförsäkringen också är berättigad till läkemedelsförmåner. Dessa regleras i förordningen (1954:519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel jämte tillämpningsföreskrifter till denna förordning. Liksom sjukvårdsförmånerna utgår läkemedelsförmånerna endast vid sjukdom. Bestämmelserna om kostnadsfria läkemedel innebär att försäkrad, som lider av långvarig och allvarlig sjukdom, har rätt att utan kostnad erhålla läkemedel under förutsättningar, som närmare anges i en särskild kungörelse med förteckning över kostnadsfria läkemedel. Försäkrad som lider av annan sjukdom har rätt att till nedsatt pris inköpa läkemedel på apotek. För båda förmånerna gäller som villkor att läkare eller tandläkare utfärdat recept på läkemedlet.

Från ett särskilt anslag under socialhuvudtiteln utgår statsbidrag till vissa *hjälpmedel för handikappade*. Principerna för bidragsgivningen antogs av riksdagen år 1968. Statsbidrag utgår till sjukvårdshuvudmännen och vissa institutioner med hela kostnaden för bl. a. ortopediska hjälpmedel, elektriska hjärtstimulatorer, talapparater, hörapparater och hjälpmedel för den dagliga livsföringen. Bidragsbestämmelserna återfinns i kungörelsen (1968:238) om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade samt i tillämpningsföreskrifter som socialstyrelsen utfärdat med stöd av kungörelsen. I en av styrelsen upprättad hjälpmedelsförteckning upptas de hjälpmedel som berättigar till statsbidrag. Bland hjälpmedlen för den dagliga livsföringen ingår bl. a. vissa hjälpmedel för synskadade, varmed i detta sammanhang avses person med en synskärpa av högst 0,2 dioptrier på bästa ögat och som har påtagliga svårigheter att läsa vanlig tryckt text. Sådana synskadade kan erhålla vissa optiska hjälpmedel, t. ex. förstoringsglas och luppglas.

Tidigare riksdagsbehandling

Frågan om ersättning från den allmänna försäkringen för hälsokontroll och annan förebyggande hälsovård har inte behandlats av riksdagen under senare år. Vid enstaka tillfällen har däremot prövats frågor om anordnande av olika hälsoundersökningar. Vid *1966 års riksdag* väcktes sålunda motioner med förslag om försöksverksamhet med s. k. riktad hälsokontroll med speciell inriktning på hjärt- och kärlsjukdomar samt cancersjukdomar. Motionerna avslogs av riksdagen på hemställan av *allmänna beredningsutskottet* (ABU 1966:21), som hänvisade till de initiativ som redan tagits i fråga om riktade hälsokontroller och till att såväl landstingen som medicinalstyrelsen hade sin uppmärksamhet riktad på behovet av en utvidgning av denna verksamhet. I detta samman-

hang bör nämnas att riksdagen under en lång följd av år anvisat medel för allmän hälsokontroll. Med anlitanade av dessa medel utfördes under budgetåret 1969/70 i Gävleborgs län en försöksverksamhet med allmän hälsokontroll, vilken avses skola upprepas innevarande budgetår.

Förslagen i motionerna 1971:61 och 1971:725 torde kunna ses som delfrågor i ett större problemkomplex som gäller den fortsatta utbyggnaden av hälso- och sjukvården. Det förtjänar därför att erinras om att motionsyrkanden om utarbetande av ett hälso- och sjukvårdspolitiskt program behandlats bl. a. av årets riksdag. Motionerna avstyrktes av *socialutskottet* i dess av riksdagen godkända *betänkande 1971:30*. Utskottet hänvisade bl. a. till ett utredningsarbete rörande ett system med enhetligt uppbyggda sjukvårdsplaner, som pågår inom socialdepartementets sjukvårdsdelegation.

Riksdagen har tidigare haft att ta ställning till motionsyrkanden som syftat till en utvidgning av sjukförsäkringens hjälpformer till att omfatta även andra förmåner än sådana som utgår i anledning av sjukdom i lagens mening. Här må hänvisas till följande utlåtanden av *andra lagutskottet*, vilka utlåtanden godkänts av riksdagen, nämligen *1962:11*, som bl. a. rörde ersättning för utgifter för behandling av gomdefekta barn, *1967:58* rörande bl. a. frågan om vuxna neurosedynskadades rätt till fria läkemedel, *1968:9* om ersättning enligt lagen om allmän försäkring i samband med transplantation och *1970:77* om ersättning från sjukförsäkringen för borttagande av tatuering.

Frågan om statsbidrag för inköp av glasögon har aktualiserats i riksdagen vid ett par tillfällen. Ett motionsyrkande om sådant bidrag till glasögon till synskadade barn behandlades av *statsutskottet* i dess av riksdagen godkända *utlåtande 1968:88*. Utskottet erinrade om att handikapputredningen övervägt frågan och för sin del funnit att den krävde ytterligare utredning. Utskottet förutsatte att en sådan utredning skulle komma till stånd. Även vid *1970 år riksdag* behandlades liknande motionsyrkanden. Enligt *statsutskottet* fanns det anledning att pröva frågorna i anslutning till pågående utredningsarbete på handikappområdet och att därvid överväga möjligheterna till en avgränsning av en eventuell bidragsgivning till sådana fall då särskilda skäl föreligger. (SU 1970:5). Riksdagen beslöt att ge Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.

Pågående och avslutat utredningsarbete

Genom beslut den 29 maj 1969 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att verkställa en utredning om utvecklingen av hälsoundersökningar och annan förebyggande hälsovård samt att därvid undersöka hur denna verksamhet kunde samordnas och författningsmässigt och organisatoriskt inordnas i det system som gäller för den av samhället bedrivna sjukvården. Enligt beslutet skall styrelsen under utredningen i

samråd med riks försäkringsverket överväga avgränsningen av de sjukvårdsåtgärder som ersätts av den allmänna försäkringen. Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under loppet av år 1972.

Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande i juni 1969 tillkallades en utredningsman för att utreda vissa frågor rörande sjukvårdskostnaderna, innefattande dels en samhällsekonomisk analys rörande sjukvårdskostnadernas utveckling, dels en teknisk undersökning rörande verkningarna individuellt och kollektivt av nuvarande metoder för sjukvårdskostnadernas finansiering (sjukvårdskostnadsutredningen).

En inom socialstyrelsen år 1968 tillsatt arbetsgrupp överväger f. n. förslag till åtgärder för utbyggnad och effektivisering av samhällets service för preventivmedelsrådgivningen. En vägledande princip för gruppens arbete har angetts vara att all rådgivning av detta slag, innefattande även preventivmedelsförskrivning, skall lämnas utan kostnad för den enskilde. Gruppens utredningsarbete avser även frågor om rabatter av läkemedel och tekniska medel som föreskrivs vid preventivmedelsrådgivning.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t tillkallade justitieministern år 1965 sakkunniga med uppgift att bl. a. göra en allmän översyn av abortlagstiftningen. De sakkunniga, som antog namnet "1965 års abortkommitté", har numera slutfört sitt utredningsarbete och redovisat resultatet härav i betänkandet "Rätten till abort" (SOU 1971:58). I betänkandet behandlas bl. a. frågor om information och rådgivning beträffande födelsekontroll. Kommitténs överväganden och förslag i dessa delar behandlas på s. 65—67 i betänkandet. I fråga om möjligheterna att tillgodose behovet av individuell vägledning i preventivteknik och kvinnans efterfrågan på medicinsk service för födelsekontroll konstaterar kommittén att samhällets resurser är både otillräckliga och mindre väl samordnade. Många människor är därför hänvisade till att söka råd och hjälp inom den privata sjukvårdssektorn, ett förhållande som enligt kommittén även hänger samman med den gräns som av kostnadsskäl dras mellan sjukvård å ena sidan och förebyggande hälsovård å den andra. Kommittén hävdar att gränsdragningen, som bl. a. får den egendomliga konsekvensen att en kvinna kan opereras för abort gratis men måste betala för anskaffning av preventivmedel, ter sig ohållbar i fråga om preventivmedelsrådgivningen. Denna rådgivning bör enligt kommittén tillhandahållas utan kostnad för den enskilde. Kommittén anser att frågan om ekonomiskt stöd från samhällets sida för utskrivning och inköp av preventivmedel bör utredas. — Betänkandet remissbehandlas f. n.

Frågan om statligt ekonomiskt stöd för inköp av glasögon övervägs f. n. inom socialdepartementet. En arbetsgrupp inom departementet är sedan någon tid tillbaka sysselsatt med att söka klarlägga problemets kvantitativa omfattning samt undersöka lämpliga principer för avgränsning av de grupper som kan tänkas komma i fråga för stödet och de

ekonomiska konsekvenserna av olika alternativa lösningar. Resultatet av gruppens arbete, som enligt uppgift beräknas vara avslutat inom den närmaste tiden, kommer att läggas till grund för det slutliga ställningstagandet i frågan.

Remissyttrandena

Motionerna 1971:61 och 1971:725

Motionerna avstyrks av samtliga remissinstanser utom *Svenska kommunförbundet* och *TCO*. Från socialstyrelsens sida framhålls dock att hälsoundersökningar bör ingå som ett led i den integrerade sociala och medicinska omvårdnad som samhället bör tillhandahålla alla medborgare oavsett anställningsförhållanden. Som skäl för avstyrkandet anför genomgående att man bör avvakta pågående utredningsarbete rörande frågor med anknytning till motionsförslagen. Remissinstanserna hänvisar främst till den utredning som f. n. verkställs inom socialstyrelsen — delvis i samråd med riks försäkringsverket — om utvecklingen av hälsoundersökningar och annan förebyggande hälsovård. *Riksförsäkringsverket* erinrar vidare om den kartläggning som sjukvårdskostnadsutredningen har att göra av nuvarande metoder för sjukvårdskostnadernas fördelning och verket förutsätter att frågor om finansiering av sjuk- och hälsovårdande åtgärder tas upp till mera allmänt övervägande sedan denna kartläggning skett. *Försäkringskassaförbundet* och *SAF* hänvisar bl. a. till pågående försöksverksamhet med allmänna hälsoundersökningar. *SACO* anser att förebyggande åtgärder i princip bör ersättas av den allmänna försäkringen men finner med beaktande av sjukvårdens bristande resurser att det är föga meningsfullt att lägga ner stora kostnader på hälsoundersökningar, vars medicinska och ekonomiska lönsamhet är otillfredsställande klarlagd.

Svenska kommunförbundet ställer sig positivt till motionsförslagen men framhåller att de ekonomiska konsekvenserna av dessa är svåra att överblicka. Förbundet menar att åtgärder för att förebygga ohälsa inte kan nog värderas för den enskilde och finner det otillfredsställande att möjligheterna att erhålla förebyggande vård skall vara beroende av vederbörandes inkomstnivå.

TCO tillstyrker motionerna och framhåller att en regelbunden hälsokontroll borde komma alla till del i ett välfärdssamhälle. Så länge en allmän hälsokontroll i offentlig regi saknas bör enligt *TCO* den enskilde stimuleras att genomgå sådan kontroll. Möjligheten att få viss del av kostnaden härför ersatt från försäkringskassan borde därvid få positiv betydelse.

Motionen 1971:349

Motionen, som SAF ej yttrat sig över, avstyrks av de flesta remissinstanserna, även i detta fall med hänvisning till pågående utredningsarbete. Mera positivt uttalar sig *Svenska kommunförbundet* och *TCO*. Förbundet framhåller att det finns skäl att överväga åtgärder för att komma till rätta med nuvarande brister och konsekvenserna av dessa i fråga om preventivmedelsrådgivningen. Förbundet uttalar därvid att mödravårdscentralerna i stort sett inte kan sägas fylla sin uppgift beträffande denna rådgivning. Vidare bör enligt förbundet uppmärksammas att gällande ersättningsregler i fråga om läkarkonsultation och receptföreskrivning ger visst utrymme för läkarens subjektiva tolkning. Sistnämnda synpunkt återfinns även i *socialstyrelsens* yttrande. *TCO* delar motionärernas uppfattning att kostnaderna för läkarbesök i samband med föreskrivning av preventivmedel, bl. a. p-piller, bör ersättas från den allmänna försäkringen. Organisationen avstyrker däremot förslaget om rabatterning av p-piller med hänsyn till att detta inte är det enda anti-konceptionsmedlet.

Socialstyrelsen hänvisar i sitt avstyrkande yttrande till den utredning som pågår inom styrelsen rörande utbyggnad och effektivisering av samhällets service för preventivmedelsrådgivningen. I det sammanhanget kommer enligt styrelsen även att aktualiseras frågor om rabatterning av läkemedel eller tekniska medel som föreskrivs vid rådgivningen. Styrelsen ställer sig i princip positiv till en lösning av problemet men anser att kostnadsfrågorna är i behov av en närmare penetrering. Enligt styrelsens mening bör man därför avvakta resultatet av pågående utredningsarbete och de framställningar och åtgärder som i samband därmed kan bli aktuella.

Försäkringskassförbundet hävdar att de betydande utgifter varmed sjukförsäkringen skulle belastas vid ett genomförande av motionärernas förslag bör kunna användas för mer angelägna reformer.

Motionen 1971:719

Motionen, över vilken SAF ej yttrat sig, tillstyrks av *Svenska kommunförbundet*, *TCO* och *SACO*. *Svenska landstingsförbundet* erinrar om att frågan om bidrag till glasögon aktualiserats vid skilda tillfällen och förordar att handikappinstitutet får i uppdrag att utreda frågan. Förbundet menar i likhet med *LO*, som avstyrker motionen, att glasögon närmast bör hänföras till sådana hjälpmedel för handikappade som avses med den särskilda kungörelsen härom.

Utskottet

Enligt lagen om allmän försäkring är sjukförsäkringsförmånerna — frånsett den hjälp som lämnas i samband med havandeskap — begränsade till att avse ersättning vid sjukdom. Även de med sjukförsäkringen sammankopplade läkemedelsförmånerna, dvs. rätten till kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel, utgår endast vid sjukdom. Ersättning för hälsokontroll eller annan förebyggande hälsovård kan således ej utgå till den vårdsökande. Däremot kan enligt en bestämmelse i 2 kap. 7 § lagen om allmän försäkring arbetsgivare efter särskild överenskommelse med försäkringskassa erhålla viss gottgörelse från kassan för sjuk- och hälsovård, som arbetsgivaren anordnar för sina anställda.

I förevarande motioner läggs fram förslag som syftar till att även andra vårdutgifter och kostnader än sådana som föranleds av sjukdom i lagens mening skall kunna ersättas från den allmänna försäkringen.

Enligt motionen 1971:61 är det väsentligt att den förebyggande hälsovården stimuleras, inte minst med hänsyn till samhällets stigande kostnader för hälso- och sjukvård. Motionärerna vill ha förslag till nästa års riksdag om sådan ändring av nu gällande regler att ersättning från försäkringskassa normalt skall kunna utgå för viss del av kostnaden för allmän hälsokontroll. Även motionen 1971:725 tar i första hand sikte på åtgärder för att inordna hälsovård och förebyggande sjukvård inom sjukförsäkringens ram. Motionärerna hemställer om en utredning rörande förutsättningarna för att även sådan vård skall kunna omfattas av sjukronorsreformen. Motionen 1971:349 tar upp frågan om ersättning från sjukförsäkringen för förskrivning och inköp av p-piller. Det föreslås att en översyn görs av lagen om allmän försäkring i syfte att införa en sådan ersättning. Motionen 1971:719 slutligen behandlar frågan om ekonomiskt stöd åt personer med synfel för anskaffande av glasögon. Motionärerna anser att målet på sikt bör vara att samhället täcker grundkostnaderna för alla människor, som till följd av synfel är i behov av glasögon. Reformen kan emellertid genomföras stegvis så att i första hand de ekonomiskt mest utsatta grupperna blir hjälpta. Motionsförslaget syftar till att bidrag för anskaffande av glasögon skall kunna utgå från den allmänna försäkringen till i första hand barn t.o.m. grundskoleåldern och pensionärer.

Frågor med direkt eller nära anknytning till de i motionerna framförda förslagen är f.n. föremål för utredning i skilda sammanhang. Socialstyrelsen har Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa utredning om utvecklingen av hälsoundersökningar och annan förebyggande hälsovård och att därvid undersöka hur denna verksamhet författningsmässigt och organisatoriskt skall kunna inordnas i den av samhället bedrivna sjukvården. Under utredningen skall styrelsen i samråd med riks-försäkringsverket överväga avgränsningen av de sjukvårdande åtgärder som ersätts av den allmänna försäkringen. Enligt vad utskottet inhäm-

tat beräknas utredningsarbetet kunna avslutas under år 1972. Av betydelse för bedömningen av metoderna för finansiering av de i motionerna föreslagna åtgärderna torde också bli den kartläggning som sjukvårdskostnadsutredningen har att göra beträffande verkningarna individuellt och kollektivt av nuvarande metoder för sjukvårdskostnadernas finansiering. Frågor rörande kostnadsfri preventivmedelsförskrivning och rabatter av preventivmedel utreds f.n. av en inom socialstyrelsen för ändamålet tillsatt arbetsgrupp. Här må vidare nämnas att förslag till ökade samhällsinsatser i fråga om preventivmedelsrådgivningen lagts fram av 1965 års abortkommitté i dess nyligen avlämnade betänkande, vilket f.n. remissbehandlas. Sedan riksdagen förra året uttalat sig för en närmare prövning av frågan om statsbidrag till glasögon, påbörjades inom en arbetsgrupp i socialdepartementet en undersökning av olika spörsmål med direkt anknytning till denna fråga. Gruppens arbete väntas bli slutfört inom den närmaste tiden, och det kan enligt utskottets mening förväntas att utredningsresultatet kommer att leda till en lösning av frågan.

Syftet med de förmåner som enligt gällande regler kan utgå från sjukförsäkringen är att kompensera för inkomstbortfall och kostnader som föranleds av sjukdom. En utvidgning av ersättningsrätten till att omfatta även sådana kostnader som avses med motionerna förutsätter att den nuvarande huvudprincipen att — fränsett havandeskap — endast sjukdom är ersättningsgrundande måste helt eller delvis överges. En sådan ändring av grunderna för det nuvarande sjukförsäkrings-systemet måste enligt utskottets mening föregås av ingående överväganden. Kostnadssidan måste studeras, och de betydande kostnadsökningar, som följer av en sådan ändring, medför att en prioritering måste göras i förhållande till andra reformkrav inom den allmänna försäkringens ram. Även om utskottet i och för sig har förståelse för de synpunkter som ligger bakom motionärernas önskemål anser utskottet därför i likhet med de flesta remissinstanser som hörts i ärendet att resultatet av det utredningsarbete som pågår på området måste avvaktas innan de i motionerna framförda kraven kan tas upp till närmare prövning. Utskottet avstyrker således motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att motionerna 1971:61 och 1971:725 inte föranleder någon riksdagens åtgärd;
2. att motionen 1971:349 inte föranleder någon riksdagens åtgärd; och
3. att motionen 1971:719 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 november 1971

På socialförsäkringsutskottets vägnar
TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Lundberg (s), Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Magnusson i Nennesholm (c), fru Håvik (s), herrar Mundebo (fp), Nordberg (s), Björck i Nässjö (m), Marcusson (s), fröken Pehrsson (c), herrar Hermansson i Malmberget (vpk)*, Andersson i Nybro (c), fröken Bergström (fp) och herr Signell (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

vid *utskottets hemställan under 1.* av herr Mundebo och fröken Bergström (båda fp) som ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med orden "Syftet med" och slutar med orden "således motionerna" bort och ersättas med text av följande lydelse:

"Utskottet vill i anledning av motionerna 1971:61 och 1971:725 starkt framhålla vikten av ökade samhällsinsatser när det gäller hälsoundersökningar och annan förebyggande hälsovård. Det bör enligt utskottets mening ses som ett självklart led i den integrerade sociala och medicinska omvårdnad, som samhället skall tillhandahålla alla medborgare, att även den förebyggande hälsovården görs tillgänglig för envar på rimliga ekonomiska villkor. En naturlig lösning av denna fråga synes vara att, såsom framhålls i motionen 1971:61, låta viss del av kostnaderna för sådan vård ersättas från den allmänna försäkringen. Självfallet måste den närmare avgränsningen och de ekonomiska konsekvenserna av en sådan reform utredas. Å andra sidan är det, både med tanke på den enskildes välfärd och med hänsyn till de stigande sjukvårdskostnaderna, angeläget att frågan får en snabb lösning. Enligt utskottets mening bör det utredningsarbete på området, som bedrivits inom socialstyrelsen sedan maj 1969, kunna avslutas inom sådan tid att förslag i ämnet kan föreläggas 1972 års riksdag. Utskottet tillstyrker alltså yrkandet i motionen 1971:61. Därmed torde också syftet med motionen 1971:725 bli tillgodosett.

Utskottet anser det vidare angeläget att en positiv lösning av de i motionerna 1971:349 och 1971:719 aktualiserade frågorna snarast kommer till stånd. Resultatet av det utredningsarbete, som f. n. pågår rörande dessa frågor, kan väntas föreligga inom kort. Med hänsyn härtill anser utskottet dessa motioner inte i dagens läge kräva något riksdagens initiativ."

dels ock att utskottet bort hemställa

"1. att riksdagen med bifall till motionen 1971:61 och i anledning av motionen 1971:725 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om för-

slag till 1972 års riksdag av innebörd att viss del av kostnaderna för allmän hälsokontroll normalt ersätts från den allmänna försäkringen”.

